

Σεμινάριο

**ΣΦΥΡΗΛΑΤΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΟ
ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ - Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ
ΣΥΝΔΙΚΑΤΩΝ**

**Βάνια Νεντέλτσεβα
ΕΚΑ**

Αθήνα,

14 Φεβρουαρίου 2011

Με την στήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Μέχρι το 1990 το συνολικό ποσοστό των αλλοδαπών στο σύνολο του πληθυσμού της Ελλάδας είναι ιδιαίτερα χαμηλό, κάτω από 2% και η συμμετοχή των ξένων εργατών στην ελληνική αγορά εργασίας περιορισμένη.

Η παρέμβαση των ελληνικών συνδικάτων στα ζητήματα μετανάστευσης αρχίζει αργότερα, στις αρχές της δεκαετίας του '90, με τα πρώτα μαζικά μεταναστευτικά κύματα να φτάνουν στην Ελλάδα μετά την κατάρρευση των καθεστώτων της Ανατολικής Ευρώπης. Ως απάντηση στην αυξανόμενη μαύρη εργασία εξαιτίας της μαζικής απασχόλησης ανεπισήμων και ανασφάλιστων οικονομικών μεταναστών τα συνδικάτα κάνουν τις πρώτες τους προτάσεις με αφορμή την ψήφιση του Ν. 1975/1991 για την νομιμοποίηση όλων των αλλοδαπών που εργάζονται στην Ελλάδα με χορήγηση άδειας παραμονής και εργασίας. Σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες με αυξημένο μεταναστευτικό φαινόμενο αξίζει να σημειώσουμε ότι στην Ελλάδα το συνδικαλιστικό κίνημα από την αρχή δεν εξέφρασε εχθρικές αντιδράσεις, ούτε ξεχώρισε τον μετανάστη εργαζόμενο από τον ντόπιο συνάδελφο του. Εκείνη την εποχή στα συνδικάτα σχολιάζεται έντονα η διαχείριση των μεταναστευτικών ροών και η οργάνωση τους, ώστε να μην πλήττονται τα εργασιακά δικαιώματα, τόσο των Ελλήνων, όσο και των μεταναστών εργαζομένων. Για την εφαρμογή αυτής της πολιτικής προτείνεται η σύσταση μίας **Εθνικής Επιτροπής**, όπου συμμετοχή θα έχουν εκπρόσωποι της ΓΣΕΕ, του Υπουργείου Εργασίας, των κομμάτων της Βουλής και ένας εκπρόσωπος των εργοδοτών. Η επιτροπή σε εθνικό επίπεδο θα αποφασίζει σχετικά με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και θα κρίνει την είσοδο και τον αριθμό των αλλοδαπών εργαζομένων. Σε περιπτώσεις έλλειψης ντόπιου εργατικού δυναμικού η Επιτροπή θα προτείνει σύναψη διακρατικών συμφωνιών με τις χώρες προέλευσης μεταναστών. Στη συνέχεια τα ελληνικά συνδικάτα προτείνουν την σύσταση νομαρχιακών Επιτροπών, με εκπροσώπους του ΟΑΕΔ, του Εργατικού Κέντρου, των εργοδοτών.

Δυστυχώς, για πολιτικούς και πρακτικούς λόγους οι προτάσεις αυτές δεν εφαρμόστηκαν. Από τη πλευρά της πολιτείας δεν εκδηλώθηκε καμία πρόθεση συνδιαλλαγής και διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους για την μεταναστευτική πολιτική. Κάτι άλλο, τα συνδικάτα δεν ενημερώθηκαν έγκυρα για την κατάθεση του νομοσχεδίου για τους αλλοδαπούς (1991), καθώς και οι προτάσεις τους δεν λήφθηκαν άποψη. Το ίδιο συνέβη αργότερα και με τους επόμενους νόμους νομιμοποίησης (1997, 2910/2001), ακόμη και με τον τελευταίο Ν.3386/2005 ο οποίος ισχύει σήμερα.

Την περίοδο 2005- 2007 και σε στενή συνεργασία με κοινότητες μεταναστών και ΜΚΟ η Γραμματεία Οικονομικών Μεταναστών της ΓΣΕΕ κατάθεσε

προτάσεις στα αρμόδια υπουργεία προκειμένου να υπάρξουν τροποποιήσεις στον τελευταίο νόμο νομιμοποίησης Ν3386/2005 (αποσύνδεση άδειας παραμονής και ενσήμων, αναγνώριση της σφραγίδας που μπαίνει στα κράτη-σταθμούς κτλ) και δόθηκε έμφαση στο άρθρο 1 και 18 του νόμου 3536/07. Επισημάνθηκε το γεγονός ότι στην Εθνική Επιτροπή για την κοινωνική ένταξη των Μεταναστών, παρόλο που απαρτίζεται από 17 διαφορετικούς φορείς, δεν περιλαμβάνονται μετανάστες.

Ενδεικτικά, μερικές από τις προτάσεις/ πρωτοβουλίες των ελληνικών συνδικάτων ήταν:

- 1991: Η οικογενειακή συνένωση για τους νόμιμα εργαζόμενους μετανάστες να γίνει μετά την πάροδο δύο ετών διαμονής στην χώρα (12 χρόνια πριν την υιοθέτηση της κοινοτικής Οδηγίας 2003/ 86)
- 1997: να χορηγείται άδεια παραμονής αορίστου χρόνου για τους επί μακρόν διαμένοντες μετανάστες που αποδεδειγμένα διαμένουν στην Ελλάδα πάνω από 5 χρόνια.
(6 χρόνια πριν την έκδοση της κοινοτικής οδηγίας 2003/ 109)
- 1997: οι μετανάστες να έχουν δικαίωμα ψήφου στις δημοτικές εκλογές (έγινε για πρώτη φορά στην χώρα μας στις τελευταίες δημοτικές εκλογές του 2010).
- Τα τελευταία χρόνια τα ελληνικά συνδικάτα σε συνεργασία με μεταναστευτικές οργανώσεις και ΜΚΟ συμμετείχαν σε διάφορες πρωτοβουλίες σχετικά με την ιθαγένεια των παιδιών μεταναστών 2ρης γενιάς.
(Ο νόμος για την ελληνική ιθαγένεια των μεταναστών είναι σε ισχύ από το 2010)
- Πρόταση τα ζητήματα εργασίας και παραμονής των μεταναστών να μεταφερθούν από το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης στο Υπουργείο Απασχόλησης (δεν είναι εφικτό προς το παρόν).

Η παρέμβαση των συνδικάτων σε επίπεδο κοινωνικού διαλόγου σχετίζεται με την νομοθετική ρύθμιση της μετανάστευσης και την δυνατότητα απορρόφησης των αλλοδαπών εργαζόμενων στην αγορά εργασίας χωρίς όμως αυτό να είναι σε αντίθεση με την ισότιμη μεταχείριση τους. Για παράδειγμα, από το 2007 ο μισθός των οικιακών βοηθών μετά από μεγάλη προσπάθεια από πλευρά των συνδικάτων δεν μπορεί να είναι κάτω από τον μισθό του ανειδίκευτου εργάτη.

Παράλληλα όλα αυτά τα χρόνια τα ελληνικά συνδικάτα επικέντρώσαν την δράση τους σε άλλο πεδίο παρέμβασης - στην προστασία των δικαιωμάτων των αλλοδαπών εργαζομένων.

Μιλώντας για κοινωνικό αποκλεισμό εννοούμε η παρεμπόδιση απορρόφησης κοινωνικών και δημόσιων αγαθών, όπως, για παράδειγμα, αυτά της εκπαίδευσης, της υγείας, της συμμετοχής στο πολιτικό γίνεσθαι κ.λ.π. Όταν οι μετανάστες κινούνται στα όρια της νομιμότητας, αποτέλεσμα είναι η τοποθέτησή τους στα χαμηλότερα οικονομικά ή αποκλεισμένα κοινωνικά στρώματα. Η ενδυνάμωση των ευάλωτων πληθυσμών ξεκινά με την ενημέρωση για τα δικαιώματά τους, με δημιουργία κινήτρου για ενεργοποίηση τους αλλά και με ουσιαστικές παροχές.

Τα ελληνικά συνδικάτα έχουν συνειδητοποιήσει ότι μια σύγχρονη πολιτική ένταξης μεταναστών προϋποθέτει την ενδυνάμωση και την ενεργή συμμετοχή των ίδιων των μεταναστών σε λείψεις αποφάσεων, σε συνεργασία με τις κοινότητες μεταναστών. Στα πρωτοβάθμια σωματεία εγγράφονται όλοι οι αλλοδαποί εργαζόμενοι ανεπίσημοι και επίσημοι. Μερικοί αλλοδαποί επίσης είναι και στην διοίκηση των σωματείων. Τα ελληνικά συνδικάτα είναι στο πλευρό των μεταναστευτικών κοινοτήτων. Το 2004- 2005 στήριξαν το Ελληνικό Φόρουμ Μεταναστών και παρευρέθηκαν μαζί σε συνάντηση με τον αρμόδιο Υπουργό.

Σήμερα η ΓΣΕΕ για να απαντήσει στις ανάγκες των μεταναστών λειτουργεί την Γραμματεία Οικονομικών Μεταναστών και το ΚΕΤΠΕΑ (Κέντρο Πληροφόρησης Εργαζομένων και Ανέργων) το οποίο παρέχει ενημέρωση σε έλληνες και μετανάστες εργαζόμενους. Το Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ έχει δημοσιεύσει σειρά από έρευνες και μελέτες σχετικά με το μεταναστευτικό δυναμικό. Το 2006 στα πλαίσια του ευρωπαϊκού προγράμματος EQUAL και με πρωτοβουλία των συνδικάτων ξεκίνησαν να λειτουργούν παράλληλα 7 δομές υποστήριξης μεταναστών πανελλαδικά (Εργατικά Κέντρα Αθήνας, Βόλου, Πάτρας, Πειραιά, Θεσσαλονίκη, το ΜΚΟ Praksis και ο Ελληνοσουδανικός Σύνδεσμος Φιλίας) στις οποίες 15 σύμβουλοι (μετανάστες και έλληνες) που προηγουμένως είχαν συμμετάσχει σε ειδικό πρόγραμμα κατάρτισης διάρκειας 400 ωρών, παρείχαν τις υπηρεσίες τους. Το Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Αθηνών πήρε τη πρωτοβουλία να

συνεχίσει την δράση αυτή και μετά τη λήξη του προγράμματος. Το 2009 το συγκεκριμένο πρόγραμμα επιλέχθηκε στις 16 καλύτερες πρακτικές ένταξης του Κοινωνικού Ταμείου στην Ευρώπη.

ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΕΚΑ

Στο ΕΚΑ από το 2000 στεγάζεται και καθημερινά λειτουργεί υπηρεσία μεταναστών. Το 2006 η δράση της ενισχύθηκε με την δημιουργία του Γραφείου Υποστήριξης Μεταναστών και Προσφύγων. Σκοπός ήταν η οργάνωση ενός οργανωμένου υποστηρικτικού δικτύου για όλους όσους υφίστανται διακρίσεις στους χώρους εργασίας λόγω της εθνικής ή φυλετικής τους καταγωγής. Η Αθήνα αποτελεί τον πυρήνα της συγκέντρωσης των μεταναστών και το ΕΚΑ υποδέχεται καθημερινά ανθρώπους που αντιμετωπίζουν εργασιακά, ασφαλιστικά και κοινωνικά προβλήματα. Η προσπάθειά του γραφείου είναι να βοηθήσει στην πληροφόρησή των εργαζόμενων μεταναστών και στη διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους με συλλογικό τρόπο.

Συγκεκριμένα, οι δράσεις γραφείου αποσκοπούν:

- ❖ Ενδυνάμωση και ενεργή εμπλοκή των ίδιων των μεταναστών στη βελτίωση των εργασιακών τους συνθηκών, κυρίως μέσω συλλογικών διεκδικήσεων. Παραπομπές/ εγγραφές στα σωματεία.
- ❖ Ενημέρωση των μεταναστών και προσφύγων για τα εργασιακά, συνδικαλιστικά και κοινωνικά τους δικαιώματα και για τον ρόλο των συνδικάτων
- ❖ Δικτύωση και συντονισμένη παρέμβαση με φορείς, οργανισμούς, συλλογικές οργανώσεις και σωματεία που δραστηριοποιούνται για την υποστήριξη των μεταναστών.
- ❖ Πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία και το δικαίωμα της νομιμοποίησης (άδειες διαμονής και εργασίας) και της ανανέωσης των αδειών
- ❖ Συνοδεία σε δημόσιους φορείς (Επιθεώρηση Εργασίας, ΙΚΑ, Συνήγορος του Πολίτη, Τμήματα Αλλοδαπών, κ.λ.π.). Μεσολάβηση με εργοδότες.
- ❖ Παραπομπή σε αρμόδιους φορείς για αιτήματα σχετικά με την εκπαίδευση, εκμάθηση ελληνικής γλώσσας, την υγεία και την εξεύρεση εργασίας
- ❖ Τηλεφωνική υποστήριξη για τους μετανάστες εκτός Αθηνών.
- ❖ Ενημέρωση σχετικά με την ένταξη στην ελληνική κοινωνία

Στη δύναμη του ΕΚΑ ανήκουν 532 Πρωτοβάθμια Σωματεία. Σε κάποια από αυτά η παρουσία των μεταναστών είναι ιδιαίτερα μεγάλη όπως στην Ομοσπονδία Κλωστοϋφαντουργίας, Ίματισμού και Δέρματος, το Σωματείο Οικιακών Βοηθών και Καθαριστών, το Σωματείο Αποκλειστικών Νοσοκόμων, το Συνδικάτο Επισιτισμού Τουρισμού, το Συνδικάτο των Οικοδόμων, Συνδικάτο Φορτοεκφορτωτών, Συνδικάτο Οδηγών, Σωματείο courier.

Το Γραφείο Υποστήριξης Μεταναστών και Προσφύγων μεσολαβεί μεταξύ των μεταναστών και των σωματείων για την ευαισθητοποίηση και των δύο πλευρών. Ο τελικός στόχος είναι η παρότρυνση των μεταναστών για συλλογική οργάνωση, είτε μέσα σε συνδικαλιστικούς φορείς, είτε σε μεταναστευτικές κοινότητες. Άλλο μέρος της δουλειάς του γραφείου είναι η διοργάνωση ενημερωτικών σεμιναρίων για μετανάστες πάνω στα εργασιακά δικαιώματα σε συνεργασία με ΜΚΟ, ξένο τύπο και μεταναστευτικές κοινότητες, καθώς και σεμινάρια ευαισθητοποίησης/ ενημέρωσης εκπροσώπων συνδικάτων, μεταναστευτικών οργανώσεων, κρατικών φορέων, ξένων δημοσιογράφων.

Το γραφείο παρέχει και δύο ενημερωτικές τηλεφωνικές γραμμές. Η τηλεφωνική επαφή αποδείχτηκε πολύ χρήσιμη, γιατί έτσι οι πληροφορίες έφταναν και στα πιο απόμακρα μέρη και τα νησιά της Ελλάδας. Επίσης ένας μεγάλος αριθμός μεταναστών εργάζεται στις ώρες που λειτουργεί το γραφείο και δεν έχουν τη δυνατότητα να το επισκεφτούν. Συχνά οι μετανάστες επικοινωνούν μέσω φαξ, ταχυδρομικά και ηλεκτρονικά. Στα πλαίσια της συνεργασίας με το μεταναστευτικό τύπο, το γραφείο δημοσιεύει ανακοινώσεις και ενημερωτικά άρθρα σχετικά με την κείμενη νομοθεσία και τα δικαιώματα των μεταναστών, ενώ συχνά απαντάει σε ερωτήματα αναγνωστών.

Τα αιτήματα των μεταναστών είναι στο μεγαλύτερο ποσοστό τους προβλήματα σχετικά με τη νομιμοποίησή τους, την έκδοση και ανανέωση των αδειών παραμονής και εργασίας. Πολύ συχνές είναι οι ερωτήσεις σχετικά με τα εργασιακά δικαιώματα και καταγγελίες εργατικών διαφορών. Σε αυτές τις περιπτώσεις, γίνεται ενημέρωση για τις δυνατότητες που τους παρέχονται από το νόμο, παραπομπή στα αρμόδια σωματεία, συνοδεία στις υπηρεσίες (Αστυνομία, Επιθεώρηση Εργασίας, ΙΚΑ, ΟΑΕΔ) και μεσολάβηση στους εργοδότες. Μεγάλο μέρος της δουλειάς του γραφείου είναι ο υπολογισμός της εργατικής διαφοράς (επιδόματα, υπερωρίες, νυχτερινή εργασία, άδειες) και συμπλήρωση καταγγελιών προς τους αρμόδιους φορείς (Επιθεώρηση Εργασίας, ΙΚΑ, Συνήγορος του Πολίτη). Η εξυπηρέτηση γίνεται στην ελληνική, βουλγαρική, αγγλική και ρώσικη γλώσσα και οι αποφελούμενοι του γραφείου είναι μετανάστες από πάνω από 40 χώρες.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Ένα μεγάλο ποσοστό μεταναστών με την βοήθεια του Γραφείου Μεταναστών και Προσφύγων γνώρισαν τα κλαδικά τους σωματεία και έγιναν μέλη τους. Αρκετοί επίσης έχουν πληρωθεί τα δεδουλευμένα και πήραν τα ένημα τους μετά από μεσολάβησή στους εργοδότες χωρίς να χρειαστεί να απευθυνθούν στα δικαστήρια. Συνεχώς γίνεται παρακολούθηση της νομοθεσίας και ενημερώνονται με ανακοινώσεις οι εφημερίδες των μεταναστών για κάθε νέα αλλαγή. Με τον τρόπο αυτό, δημοσιεύονται και τα στοιχεία του γραφείου και απευθύνονται στο ΕΚΑ όλο και περισσότεροι μετανάστες. Υποστηρίζονται οι μεταναστευτικές κοινότητες και τα συνδικάτα ενημερώνοντας τους μετανάστες για τις εκδηλώσεις που οργανώνουν. Ενώ στη αρχή το γραφείο σχεδιάστηκε με προτεραιότητα τα εργασιακά δικαιώματα των μεταναστών, σύντομα έγινε κέντρο πληροφοριών για όλα τα προβλήματα που τους απασχολούν, μια και στην Ελλάδα λείπουν φορείς που ασχολούνται αποκλειστικά με μετανάστες. Σήμερα παρέχει πληροφορίες σε θέματα υγείας, εκπαίδευσης και κατάρτισης, οικογενειακής συνένωσης, συνταξιοδότησης, επιδομάτων, αναγνώρισης πτυχίου, γάμου, ιθαγένειας, στέγης, κατοικίας.

Μέχρι στιγμής έχουν εξυπηρετηθεί συνολικά περισσότερο από 10 000 μετανάστες, προσωπικά ή μέσω τηλεφώνου.

ΣΥΛΛΟΓΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Ένα μεγάλο μέρος της δουλειάς του Γραφείου Μεταναστών και Προσφύγων είναι η συλλογή στοιχείων και η επεξεργασία τους, με σκοπό την καταγραφή των προβλημάτων των μεταναστών και την άσκηση πίεσης προς την πολιτεία για ευνοϊκότερες νομοθετικές ρυθμίσεις για τους μετανάστες και γενικότερα για τη βελτίωση των συνθηκών ζωής και εργασίας τους.

Δράσεις του Γραφείου Μεταναστών και Προσφύγων 2006- 2010

- Συνεχής επικοινωνία με Υπουργεία (Εσωτερικών, Δημόσιας Τάξης, Απασχόλησης) για τις μεταβολές στη Νομοθεσία σχετικά με εργατικά, νομιμοποιητικά κλπ. θέματα μεταναστών.
- Παρακολούθηση/ υποστήριξη ατομικών/ ομαδικών αιτημάτων μεταναστών
- Συμμετοχή σε ημερίδες/ εκδηλώσεις μεταναστών σε εθνικό και διεθνή επίπεδο

- Πραγματοποίηση ημερίδας «Μετανάστευση, εργασιακά δικαιώματα και συνδικάτα» (2/11/06) με τη συμμετοχή 150 συνδικαλιστών, μεταναστών, στελεχών φορέων σχετικών με τη μετανάστευση και τη δημόσια διοίκηση κλπ.
- Επεξεργασία του Ν/Σ (για την τροποποίηση του Ν.3386) σε συνεργασία με μεταναστευτικές οργανώσεις και ΜΚΟ, και υποβολή σχετικών προτάσεων / παρατηρήσεων στη Γραμματεία Μεταναστών της ΓΣΕΕ.
- Συζητήσεις με τις ενδιαφερόμενες οργανώσεις για το πρόβλημα των πιστοποιητικών γεννήσεως στα παιδιά των μεταναστών. Συμμετοχή στις καμπάνιες για την δεύτερη γενιά μεταναστών «Όχι στο ρατσισμό από τη κούνια» και «Τούνελ 14»
- Παραπομπή/ εγγραφή μεταναστών στα σωματεία τους
- Κυριακάτικες ενημερώσεις:
  - Διοργάνωση τακτικών ενημερωτικών σεμιναρίων για εργαζόμενους στον κλάδο των Οικιακών Βοηθών και Καθαριστών σε συνεργασία με το Συνδικάτο Οικιακών Βοηθών/ Καθαριστών Δικηγόρους και το Ινστιτούτο υγιεινής και ασφάλειας
  - Διοργάνωση τακτικών ενημερωτικών σεμιναρίων για τα εργασιακά δικαιώματα των μεταναστών τρίτων χωρών
  - Οργάνωση συσκέψεων ενημέρωσης για τα δικαιώματα Βουλγάρων / Ρουμάνων για το δικαίωμα εργασίας στην Ελλάδα μετά την ένταξη των χωρών τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση (με μετάφραση στις 2 γλώσσες)
  - Ενημέρωση ρωσόφωνων μεταναστών για τα δικαιώματα τους σε συνεργασία με πρεσβείες, ΜΚΟ, ρώσους δημοσιογράφους (με μετάφραση στην ρώσικη γλώσσα)
  - Ενημέρωση Βούλγαρων μεταναστών και σύσταση δικτύου μεταναστευτικών οργανώσεων από τη Βουλγαρία
- Εργαστήρια:
  - 2/11/2006 Εργαστήριο με θέμα: «Διεύρυνση και προώθηση της δικτύωσης μεταξύ στελεχών φορέων, δομών, υπηρεσιών υποστήριξης των Μεταναστών».
  - 27/3/2007 Εργαστήριο με θέμα: «Στοχευόμενες ενέργειες ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης Κοινωνικών Εταίρων, Ομάδας στόχου, Συμβούλων και κοινής γνώμης μέσω της αξιοποίησης των Μ.Μ.Ε.» - εκπρόσωποι από τις κοινότητες των μεταναστών,

συνδικαλιστές και ξένοι δημοσιογράφοι

- 17/7/2007 Εργαστήριο με θέμα: «Άμβλυνση διακρίσεων - Αναζήτηση πρακτικών αποτελεσματικής ενημέρωσης - πληροφόρησης μεταναστών και προσφύγων. Ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης»
- Εργαστήριο δικτύωσης στο ΕΚΑ με θέμα: «Οργανώσεις και Φορείς Υποστήριξης Γυναικών Μεταναστριών »

➤ Επιμορφώσεις:

- 31/5/2007- 6/6 2007 30 ώρες «Διεύρυνση της δικτύωσης μέσω της επιμόρφωσης συμβούλων, στελεχών κοινοτήτων μεταναστών, πολιτισμικών διαμεσολαβητών και εκπροσώπων κοινωνικών εταίρων»
(συνεργασία ΚΕΚ ΙΝΕ/ ΚΕΚ ΓΣΕΒΕΕ/ ΕΚΑ)- 20 άτομα
- 2007 Επιμόρφωση συνδικαλιστών για θέματα μετανάστευσης- 6 ώρες (ΕΚΑ)
- 14/3- 23/3/2008 Επιμόρφωση μεταναστών- 30 ώρες (ΕΚΑ)
  - Συμμετοχή στο αντιρατσιστικά συλλαλητήρια, απεργίες, καμπάνιες, αντιρατσιστικά φεστιβάλ
  - Καταδίκη συνθηκών εργασίας και διαμονής μεταναστών στη Μανωλάδα Ηλείας.
  - Ενεργός συμμετοχή στη δημιουργία δικτύου γυναικών μεταναστριών και ΜΚΟ
  - Συνεργασία με την γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων / ΜΚΟ/ ΚΕΚ για μαθήματα ελληνικών για μετανάστες και εγγραφή μεταναστών
  - Συμμετοχή στο Δίκτυο για την υποστήριξη των Προσφύγων που συντονίζει ο Συνήγορος του Πολίτη
  - Συγγραφή εντύπων με τα δικαιολογητικά που χρειάζονται για την απόκτηση και ανανέωση της άδειας διαμονής (μετάφραση και αποστολή στον ξένο τύπο)
  - Συμμετοχή στα ελληνικά και ξένα ΜΜΕ- ραδιόφωνο, εφημερίδες, τηλεοπτικές εκπομπές. Αποστολή ενημερωτικού υλικού.

- Υποστήριξη στην ίδρυση Βουλγαρικού συλλόγου στην Καλαμάτα
- Ενημέρωση για εργασιακά δικαιώματα σε ομάδα προσφύγων στο μεταβατικό κέντρο MOSAIC
- Παροχή στοιχείων και πληροφοριών σε ερευνητές πάνω στο θέμα της μετανάστευσης
- Συνεργασία με τα συνδικάτα της Βουλγαρίας και Πολωνίας
- Συμμετοχή στο Φεστιβάλ Εργαζομένων Αθηνών Καλειδοσκόπιο (2008-2009) με συγκροτήματα μεταναστών και έργα τέχνης ξένων πολιτών
- Συνεργασία με φορείς σε θέματα trafficking
- Δημοσίευση οδηγιών εργασιακών δικαιωμάτων
  - Οδηγός (2003) εργασιακών δικαιωμάτων μεταφρασμένος σε 5 γλώσσες, επανέκδοση (2005)
  - Μικροί οδηγοί για τα μεταναστευτικά δικαιώματα στην ρώσικη και βουλγάρικη γλώσσα
  - Μικροί οδηγοί εποχιακών εργαζομένων- στάλθηκαν στα Πολωνικά και Βουλγάρικα συνδικάτα